

ФОРМАЛЬНО-ГРАМАТИЧНІ ВИЯВИ ПРОСТОГО ГОЛОВНОГО КОМПОНЕНТА УЗАГАЛЬНЕНО-ОСОБОВОГО РЕЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті узагальнено погляди мовознавців на морфологічну ідентичність головного компонента узагальнено-особового речення, інтерпретовано мовну природу його головного компонента простої будови в українській мові, на основі аналізу взаємодії дієслівних категорій способу, часу, виду, особи (роду) та числа виділено систему структурних підтипів простого головного компонента узагальнено-особового речення.

Ключові слова: головний компонент узагальнено-особового речення, формально-граматичний компонент простої будови, структурний підтип простого головного компонента узагальнено-особового речення.

Узагальнено-особові речення (УОР) як автономний семантико-структурний тип односкладної конструкції маркує дію узагальненої особи, тобто такої, що «сприймається як більш або менш об'ємна збірність чи множинність осіб» [Дудик 1999: 102]. Традиційно узагальненість як синтаксичну субкатегорію пов'язують із формами 2-ої особи однини та множини теперішнього або майбутнього часу індикатива (саме ці форми, на думку О. Мельничука [Мельничук 1966: 73], є генеалогічно первинними щодо експлікації головного компонента (ГК) УОР). Утім, динаміко-еволюційний розвиток суспільства зумовив генералізацію семантики означено-, неозначено-особових та інших типів односкладних і двоскладних конструкцій у часткових прагмалінгвальних умовах у ракурсі узагальненості, а тому спектр репрезентації ГК УОР розширено низкою форм, зокрема формами 2-ої особи однини і множини імператива, 1-ої особи множини теперішнього або майбутнього часу індикатива, 3-ої особи однини та множини індикатива тощо (праці П. Дудика [Дудик 1999: 103], А. Загнітка [Загнітко 2011: 532], К. Шульжука [Шульжук 2004: 118] тощо). С. Овчарук, досліджуючи УОР в українських прислів'ях, указує на те, що частиномовна належність ГК цього типу речення не обмежується лише дієсловом, а охоплює й інші морфологічні класи лексем – іменні частини мови, інфінітив, слова категорії стану. Витлумачення морфологічного об'єктивателя ГК УОР дистинктивним параметром дало підстави диференціювати 4 підтипи односкладних конструкцій «із значенням узагальненої особи:

- 1) дієвідмінювано-дієслівні,
- 2) іменні,
- 3) інфінітивні,
- 4) речення з категорією стану» [Овчарук 1956: 18].

Н. Гуйванюк, О. Кардашук, О. Кульбабська натомість розмежують лише 3 структурно-семантичні підтипи УОР:

- 1) відмінювано-особові,
- 2) відмінювано-інфінітивні,
- 3) зв'язково-іменні [Гуйванюк, Кардашук, Кульбабська 2005: 170].

Загалом на сучасному етапі розвитку синтаксичної науки немає єдиної позиції щодо кваліфікації статусу як самого УОР, так і формально-граматичної специфіки його ГК, а тому **метою** нашої статті є виявити систему потенційних структурних підтипів ГК УОР в українській мові та встановити їхню морфологічну експлікацію.

Як відомо, структурну типологію формально-синтаксичних компонентів репрезентують простий, складний та складений різновиди, в основу диференціації яких покладено ознаку спроможності реалізації цим компонентом власного предметного та граматичного значення [Коваль 2004: 45].

Простий формально-синтаксичний компонент, що одноелементно експлікує власну предметну та граматичну семантику, превалює серед інших структурних типів ГК у корпусі УОР: *Добре з добрим і в стовпа **постояти*** (Н. тв.); *Вовка за вухо не **втримати*** (Н. тв.); *Розумну річ приємно **слухати*** (Н. тв.); *Не **пізно** до свого дому й опівночі* (Н. тв.); *З краси води не **пити*** (Н. тв.); *Землі **кланяйся** низько, до хліба будеш близько; **Зробив** з мухи слона; В своїм дуплі **сиди** в теплі; Не **побігаєш** – не **пообідаєш**; Кохання не **запобіжиш** зарання; Лихого **любити** – себе **зубити**; **Люби** не словами, а ділами.* Такий компонент має дієслівну експлікацію. Значення узагальненості граматикується внаслідок взаємодії «власне-дієслівних категорій способу, часу та виду і невластивих дієслівних категорій особи, числа й роду» [Вихованець, Городенська 2004: 218].

Категорія способу щодо експлікації ГК УОР послідовно виявляє бінарну графемну реалізацію (дотримуємося позиції авторів «Теоретичної морфології української мови» І. Вихованця, К. Городенської, які вмотивували безпідставність виділення дійсного способу як такого, що так само, як і категорія часу, виражає реальні з погляду мовця дії, процеси та реальні стани, і для того, щоб усунути це парадоксальне співвідношення категорій, графемі дійсного способу, вони вилучили зі складу категорії способу, унаслідок чого «вона стала двочленною, що ґрунтується на опозиції графем умовного та наказового способу» [Вихованець, Городенська 2004: 257]). Категорійний вияв графем часу щодо оформлення

дієслівного ГК УОР в українській мові також є повним і передає часову послідовність подій, явищ, які «відбувалися, відбуваються та відбудуться в об'єктивній дійсності щодо моменту мовлення: передування йому, збіг з ним, слідування за ним» [Вихованець, Городенська 2004: 250].

Як відомо, ядро категорії часу становить грамема теперішнього часу, що означає дії, процеси та стани, які відбуваються одночасно з моментом мовлення про них, вона і є найпоширенішою щодо маркування дієслівного ГК УОР простої будови: *Бачить чуже під лісом, а не бачить свого під носом; Танцює, як цап на льоду; Кого кохає, за тим і зітхає.* Такий компонент може вказувати на дію всіх 3-ох осіб, хоча інваріантною, звичайно, є грамема II особи, яка, як зауважує П. Дудик, «у таких структурах уживається не зовсім у своєму прямому значенні, бо названа дія або стан видається характерною для всіх або багатьох осіб» [Дудик 1999: 103]. Числова парадигма 2-ої особи теперішнього часу повна: у ролі ГК УОР вживаними є як форми 2-ої особи однини, так і 2-ої особи множини (*Робиш добро – не кайся, робиш зло – зла й сподівайся; Від гніву старієш, від сміху молодієш; Не знаєш початку, не гудь кінця*).

В українській мові продуктивним є й УОР, ГК яких репрезентований дієсловом теперішнього часу 3-ої особи множини: *З пісні слова не викидають і свого не вставляють; Говорять, що курей доять, тільки молока не видно; За одного битого двох небитих дають, та й то не беруть.* П. Дудик інтерпретує такі речення як «неозначено-узагальнені односкладні конструкції, проміжний структурний тип односкладних речень, але з перевагою семантичного узагальнюючого елемента і з функцією одного із засобів художньої виразності» [Дудик 1999: 103]. Форма 3-ої особи однини у ролі простого ГК УОР є менш поширеною.

3-поміж особових форм маркування ГК УОР маргінальною є 1-а особа, «яка репрезентує не тільки відношення дії до мовця (зауважимо, що у множині змістовий план 1-ої особи акумулює в собі і мовця, і обмежену / необмежену кількість дійових осіб» [Загнітко 2011: 235]), але й узагальнено уявлюваної групи осіб. Дієслова теперішнього часу 1-ої особи як ГК УОР в українській мові так само, як і форми 2-ої особи, функціонують в однині та множині. А отже, в проекції на дієслівну парадигму теперішнього часу виділяємо 6 структурних підтипів простого ГК УОР, об'єктивованих дієсловом теперішнього часу: ГК УОР, виражений дієсловом 1-ої особи однини, ГК УОР, виражений дієсловом 1-ої особи множини, ГК УОР, репрезентований дієсловом 2-ої особи однини, ГК УОР, експлікований дієсловом 2-ої особи множини, ГК УОР у формі 3-ої особи множини, ГК УОР, оформлений 3-ою особою однини.

В українській мові дієслова майбутнього часу як ГК УОР також репрезентують повну парадигму. Ядерним реалізатором семантики узагальнення є форми II особи однини та множини. Внаслідок взаємодії семантики виду й часу відбувається диференціація форм майбутнього часу доконаного та недоконаного виду, враховуючи це, виділяємо 4 структурних підтипи простого ГК УОР, вираженого дієсловом майбутнього часу 2-ої особи:

ГК УОР, маніфестований одноиною доконаного виду (*Ти ж квашию зуби **поламаєш**; Не увіриш, доки не зміриш; Одрізаного не **приставиш**; Ложкою моря не **вичерпаєш***);

ГК УОР, репрезентований одноиною недоконаного виду (*Тихше **їхатимеш** – далі будеш; Спішитимеш – людей **смішитимеш**; Між малими будь малим, між старими старим, а між молодими молодим, то все **будеш знати***);

ГК УОР, представлений множиною доконаного виду (*Який порядок **заведете**, таке й життя **поведете**; Холодним словом серце не **запалите***);

ГК УОР, маніфестований одноиною недоконаного виду (*Вмер – менше лиха **знатиме***).

ГК УОР, оформлений недоконаним видом, характеризується відносною непродуктивністю вживання, що пояснюється «активною взаємодією семантики часових форм зі значенням особових форм та корелятивністю морфологічної форми майбутнього недоконаного із планом комунікативності» [Загнітко 2011: 219]. Ширше вживаються форми доконаного майбутнього. Таку саму тенденцію виявлено й щодо ГК УОР, експлікованих дієсловами майбутнього часу 1-ої та 3-ої осіб. За спостереженнями С. Овчарук, 3-я особа дієслова у функції ГК УОР більш поширена, ніж 1-а особа [Овчарук 1956: 81].

Варіювання числових та видових графем уможливило виділення 4 підтипів простого ГК УОР, репрезентованого дієсловом майбутнього часу 3-ої особи:

ГК УОР, маніфестований одноиною доконаного виду (***Оддасть** і сало, аби за його стало; **Збреше** і оком не моргне*);

ГК УОР, представлений одноиною недоконаного виду (*До церкви піде, але чорта Богу **молитиметься***);

ГК УОР, оформлений множиною доконаного виду (***Поспішать** – людей **насмішать**; У дурного хазяїна і колесо з воза **вкрадуть***);

ГК УОР у формі множини недоконаного виду (*З одного вола двох шкур не **дертимуть***).

ГК УОР простої будови, виражений дієсловом майбутнього часу 1-ої особи, так само реалізується 4 різновидами: ГК УОР у формі однини доконаного виду; ГК УОР, оформлений одноиною недоконаного виду; ГК УОР, репрезентований множиною доконаного виду; ГК УОР, представлений множиною недоконаного виду. Проте такі ГК є маргінальними в системі структурних підтипів простого ГК УОР української мови.

Дещо вживанішими є ГК УОР, об'єктивовані дієслівними лексемами, маркованими минулим часом. Взаємодія семантики виду й часу так само, як і щодо форм майбутнього часу, зумовлює розмежування форм минулого доконаного й минулого недоконаного виду, а отже, й проектує виділення 8 типів ГК УОР, морфологічну основу яких становить дієслово минулого часу:

ГК УОР у формі множини доконаного виду (*Хоч не рано **почали**, та багато **утяли**; Тонув – сокиру **обіцяв**, а **витягли** – топорища жалко*);

ГК УОР у формі множини недоконаного виду (*На жито **орали**, а й гречки не **мали**; **Просили** на дорозі, щоб не був на порозі; Так **просили**, так **просили** та не **пускали**, а я таки **вдерся***);

ГК УОР, оформлений одніною чоловічого роду доконаного виду (***Зробив** з мухи слона; **Ускочив**, як жаба на жар; **Набрав**, як борщу на шило; **Ухопив** місяць зубами*);

ГК УОР оформлений одніною чоловічого роду недоконаного виду (*Аби **сіяв** вчасно, то і вродить рясно; **Сіяв** гречку, а уродив мак*);

ГК УОР, репрезентований одніною жіночого роду доконаного виду (*Обідала, не обідала, аби рід **одвідала***);

ГК УОР репрезентований одніною жіночого роду недоконаного виду (***Думала**, чого корова не реве, а то її дома нема*);

ГК УОР, представлений одніною середнього роду доконаного виду (***Плюснуло**, луснуло, та й нема; Звідки **прийшло**, туди й **пішло**; **Надулося**, як тісто в кориті*);

ГК УОР представлений одніною середнього роду недоконаного виду (***Було**, та **загуло***).

В українській мові також функціонують прості ГК УОР, об'єктивовані дієсловами наказового способу, що виражають волевиявлення узагальненої особи. У конкретних комунікативних ситуаціях такий компонент реалізує різні модальні відтінки волевиявлення – «наказ, вимогу, команди, розпорядження, побажання, прохання, поради, застереження, погрози, заклик тощо» [Вихованець, Городенська 2004: 260]. Традиційно в особовій парадигмі наказового способу виділяють п'ять форм: три синтетичних (друга особа однини і множини та перша особа множини) і дві аналітичних (третья особа однини і множини), які розрізняються за рівнем апелятивності (високий – у синтетичних, послаблений – в аналітичних). У ролі ГК УОР в українській мові функціонують усі зазначені форми, проте ядерними є II особа однини та множини. Враховуючи графемну реалізацію категорій особи, числа та виду, розмежовуємо 4 підтипи ГК УОР, експлікованих дієсловом наказового способу:

ГК УОР, оформлений одніною доконаного виду: *За роботу не **сердися**, **здійми** шапку й **поклонися**; **Перше заведи** хлібину, а потім скотину*;

ГК УОР у формі однини недоконаного виду: *Не трать, куме, сили, спускайся на дно; Топчи правду в калюжі, все одно чиста буде; Готуй сани влітку, а воза взимку; Про землю ніклуйся, золотим зерном милуйся;*

ГК УОР, репрезентований множиною доконаного виду: *Посидіть три дні, та й висидите злидні;*

ГК УОР, представлений множиною недоконаного виду: *Готуйтеся, люди, бо йде грудень; Чекайте, ціпи, прийде на вас осінь; Споминайте мак та їжте так.*

Дієслова наказового способу, марковані 1-ою особою множини, також поширені як простий ГК УОР. Розмежування грамам виду зумовило виділення 2 типів такого ГК. Це:

ГК УОР у формі доконаного виду: *Ану, синку, розкидаймо хлівець та нарубаймо дровець;*

ГК УОР, оформлений недоконаним видом: *Снідаймо, обідаймо, і погуляти ніколи.*

Специфіку парадигми наказового способу в українській мові становить те, що поряд з так званими «повними» формами вживаються «скорочені» й навпаки. Зокрема, 1-у особу множини, що спонукає до спільного виконання дії реабілізують і «повна» форма із закінченням *-імо*, й «скорочена», стилістично маркована форма із флексією *-ім*, яка надає діям відтінку раптовості, блискавичності. Цей ГК УОР може мати варіативне оформлення: «повною» дієслівною формою (*Живімо ж всі, поки життя Дає нам світлі почуття, хвилини щастя, забуття – Не буде вороття* (М. Вороний) та «скороченою» (*Живім дружно*).

З-поміж форм наказового способу найменш уживаними в ролі ГК УОР є аналітичні форми, утворені за допомогою аналітичних морфем *хай, нехай* та дієслів 3-ої особи множини теперішнього або майбутнього часу: *Нехай гуляє, зима спитає, що робив; Хай той бик здохне, що його корова б'є*. Диференціація числових та видових форм каузує виділення 4 структурних підтипів ГК УОР, конститuentами яких є аналітичні морфем *хай, нехай* та дієслово 3-ої особи: ГК УОР у формі однини доконаного виду, ГК УОР, оформлений однинною недоконаного виду, ГК УОР, репрезентований множиною доконаного виду; ГК УОР, представлений множиною недоконаного виду.

Підсумуймо, що взаємодія особових, числових та видових форм зумовила виділення загалом 10 потенційних структурних підтипів ГК УОР, маніфестованих дієсловом наказового способу.

Дієслово умовного способу також є поширеним експлікатором простого ГК УОР в українській мові. Семантику умовного способу виражає складна аналітично-флексійна морфема, «субморфемою якої є елемент *би (б)*, а другу її частину становить флексія минулого часу, тобто синтетична форма, від якої невіддільний цей елемент» [Вихованець 1998: 97]. Самобутньою ознакою кон'юнктива є його позачасовість,

призначення передавати нереальні, гіпотетичні дії, процеси, стани. Цей спосіб кваліфікують переважно як форму дієслова, що змінюється за числами й родами, але не має форм часу [Вихованець, Городенська 2004: 258]. Отже, з орієнтацією на числову й родову парадигми дієслів умовного способу виділяємо 8 структурних підтипів простого ГК УОР, об'єктивованих дієслівними лексемами в формі кон'юнктива:

ГК УОР, репрезентований множиною доконаного виду: *Якби не сиділи, то й зайця зловили б*; *Якби сир та масло, то вареників наварили б, тільки що як – борошна нема*;

ГК УОР, виражений множиною недоконаного виду: *Їли би славно, а робити страшно*; *Аби рота не одчиняли б, то багато лиха минали б*;

ГК УОР, представлений однією чоловічого роду доконаного виду: *Нездужає, що й ведмедя за вухо вдержав би*; *Лихо наше – ячна каша: з'їв би і такої, нема ніякої*; *Так холодно, що якби не вмів дрижати, то замерз би*;

ГК УОР, маніфестований однією чоловічого роду недоконаного виду: *Якби хліб та одежа, їв би козак лежа*;

ГК УОР, експлікований однією жін. роду доконаного виду: *Рано запіла б, аби киця не з'їла*; *Якби не Михайло, то й не вбралася б файно*;

ГК УОР, репрезентований однією жіночого роду недоконаного виду: *Співала б, коли б голос мала*; *Радо пряла б, та лінь напала*;

ГК УОР, виражений однією середнього роду доконаного виду: *Аби менше говорило, то більше створило б*;

ГК УОР, маніфестований однією середнього роду недоконаного виду: *Їло б – лиш долізло б, а робити – колом не добити*.

В українській мові семантику абстрагованого характеру на синтаксичному рівні також репродукують односкладні конструкції, ГК яких маніфестований інфінітивом. Проблема статусу інфінітива та його місця в системі частин мови в українському мовознавстві витлумачена досить суперечливо. Ми дотримуємося концепції І. Р. Вихованця, який визначає статус інфінітива в контексті субстантивної синтаксичної деривації та кваліфікує його як «перехідне, міжчастиномовне утворення, що по-різному входить до граматичних сфер двох частин мови – дієслова й іменника» [Вихованець 1988: 81]. Це входження засвідчує низка граматичних ознак, від загально дієслівних якому властива категорія виду. Грамемна реалізація категорії виду є дистинктивним параметром, за яким виділяємо 2 потенційних підтипи простого ГК УОР, частиномовною основою якого слугує інфінітив. Це:

ГК УОР, оформлений доконаним видом: *Пізнати з мови, якої хто полови*; *Пословиці не обійти, не об'їхати*; *Не купити ума, як нема*;

ГК УОР у формі недоконаного виду: *Ні шити, ні латати; Краще терпіти зло, ніж творити його; Сердитого спиняти – грім роздратувати;*

Обидва підтипи ГК можуть об'єктивувати інфінітив із варіативними флексіями *-ти (-ть)*: *Ані випросити, ані вимолити; Ні врізати, ні доточить*. ГК УОР, репрезентовані інфінітивом, широко вживані.

Отже, субкатегорію узагальнення на синтаксичному рівні граматикує низка форм, ядреними з-поміж яких є генетично первинні щодо вираження ГК УОР 2-ої особи форми однини та множини теперішнього й майбутнього часу. Антропогенез зумовив розвиток мовної системи, частковим виявом якого стала генералізація семантики різнотипних односкладних речень у напрямі узагальнення, що й спричинило розширення формально-граматичного наповнення ГК УОР. Вторинні форми експлікації узагальненої семантики бувають периферійні та напівпериферійні. Трансформація означено- та неозначено-особових конструкцій у відповідних прагмалінгвальних умовах в узагальнено-особові казувала розширення формально-граматичного діапазону ГК УОР за рахунок форм 1-ої та 3-ої особи однини та множини теперішнього й майбутнього часу, множини та всіх родових форм однини минулого часу 1-ої особи множини та 2-ої і 3-ої особи однини і множини наказового способу, множини та всіх родових форм однини умовного способу. Зазначені форми є напівпериферійними щодо експлікації ГК УОР в українській мові, а периферію формують такі ГК, що є похідними від ГК безособових та інфінітивних ОР і об'єктивуються безособовими дієслівними лексемами та інфінітивом. Аналітичні дієслова прислівникового та іменникового походження також реалізують семантику узагальнення, проте не конструюють ГК УОР простої будови.

Простий ГК УОР реалізує предикативно-предикатне значення одноелементно – дієсловом, оформлення якого детермінується взаємодією категорій способу, часу, виду, особи, роду, числа, грамемний вияв яких спричинився до виділення 46 потенційних структурних підтипів ГК УОР простої будови.

Література

Бабайцева 2004: Бабайцева В. В. Система односоставных предложений в современном русском языке [Текст] : монография / В. В. Бабайцева. – М. : Наука, 2004. – 290 с.

Вихованець 1988: Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті [Текст] / І. Р. Вихованець – К. : Наук. думка, 1988. – 256 с.

Вихованець, Городенська 2004: Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматики української мови [Текст] / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська – К. : Пульсари, 2004. – 400 с.

Гуйванюк, Кардашук, Кульбабська 2005: Гуйванюк Н. В., Кардашук О. В., Кульбабська О. В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести [Текст] : навч. посібник / Н. В. Гуйванюк, О. В. Кардашук, О. В. Кульбабська – Львів : Світ, 2005. – 304 с.

Долин 2008: Долин Ю. Т. Вопросы теории односоставного предложения (на материале русского языка) [Текст]. Издание 2. / Ю. Т. Долин. – Оренбург : ИПК ГОУ ОГУ, 2008. – 129 с.

Дудик 1999: Дудик П. С. Из синтаксису простого речення [Текст] : навч. посібник / П. С. Дудик. – Вінниця : Вид-во Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського, 1999. – 298 с.

Загнітко 2011: Загнітко А. П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис [Текст] : наук. видання / А. П. Загнітко. – Донецьк : ТОВ «ВКФ «БАО», Загнітко. – 992 с.

Коваль 2004: Коваль Л. М. Інформативно недостатні слова української мови: семантика, функції [Текст] / Л. М. Коваль : дис. канд. філол. наук : 10.02.01 : Вінниця : Вінницький держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського, 2004 – 182 с.

Мельничук 1966: Мельничук О. С. Розвиток структури слов'янського речення [Текст] / О. С. Мельничук – К. : Наук. думка, 1966. – 324 с.

Мірченко 1997: Мірченко М. В. Функціональний аналіз синтаксичних одиниць (словосполучення, просте речення) [Текст] / М. В. Мірченко. – К., 1997. – 145 с.

Овчарук 1956: Овчарук С.А. Узагальнено-особові речення в українських прислів'ях [Текст] : дис. ... канд. філол. наук / С.А. Овчарук – Херсон, 1956. – 261 с.

Осипова 2009: Осипова Э. Н. Русский синтаксис: односоставность предложения [Текст] : монографія / Э. Н. Осипова. – Архангельск : Поморский гос. ун-т им. М. В. Ломоносова,

2009. – 150 с.

Проничев1989: Проничев В.П. Типы и модели односоставных предложений в русском языке [Текст] / В.П. Проничев – Л. : ЛГПИ, 1989. – 85 с.

Шульжук 2004: Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови [Текст] : підручник / К. Ф. Шульжук – К: Видавничий центр “Академія”, 2004. – 406 с.

Юрчишин 2008: Юрчишин Т. В. Речення узагальненого змісту [Текст] : структурно-семантичний і комунікативно-прагматичний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Т. В. Юрчишин ; Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2008. – 20 с.

Людмила Коваль

Формально-грамматическая самобытность главного компонента обобщённо-личного предложения простого строения в украинском языке

В статье обобщены взгляды языковедов на морфологическую идентичность главного компонента обобщённо-личного предложения, интерпретирована языковая природа его главного компонента простого строения в украинском языке, на основании анализа взаимодействия глагольных категорий наклонения, времени, вида, лица (рода) и числа, выделено систему структурных подтипов главного компонента обобщённо-личного предложения простого строения.

Ключевые слова: главный компонент обобщённо-личного предложения, формально-грамматический компонент простого предложения, структурный подтип простого главного компонента обобщённо-личного предложения.

Ludmila Koval

Formal-grammatical identity of the main component of generalized-personal sentence of simple structure in the Ukrainian language

The article deals with the morphological identity of the main component of generalized-personal sentence, made interpretation of linguistic nature of the main component of generalized-personal sentence of simple structure in the Ukrainian language, as well as by examining the interaction of verbal categories of mood, time, type, face (sort of) and numbers allocated system of structural subtypes of the main component of generalized-personal sentence of simple structure.

Keywords: the main component of generalized-personal sentence, formal-grammatical component of simple structure, a structural subtype of main component of simple structure of generalized-personal sentence.